

Zadanie 1. Dla jakiej wartości parametru a , równanie $3^{\sqrt{x}-2} + 3^{4-\sqrt{x}} = a$, ma dokładnie jedno rozwiązanie rzeczywiste?

Rozpatrzmy równanie

$$3^{\sqrt{x}-2} + 3^{4-\sqrt{x}} = a. \quad (1)$$

Dziedzina $x \geq 0$.

I sposób (algebraiczny)

$$3^{\sqrt{x}}/3^2 + 3^4/3^{\sqrt{x}} = a.$$

Podstawmy $3^{\sqrt{x}} = t$, $t \geq 1$, ponieważ $3^{\sqrt{x}} \geq 1$ dla każdego $x \geq 0$.

Przekształcając równanie

$$\frac{t}{9} + \frac{81}{t} = a,$$

otrzymujemy

$$t^2 - 9at + 729 = 0. \quad (2)$$

Jeżeli wyróżnik powyższego trójmianu jest ujemny ($\Delta < 0$), to równanie (2) nie ma rozwiązań rzeczywistych i to samo można powiedzieć o równaniu (1). Przypadek $\Delta = 0$ ma miejsce gdy:

$$81a^2 - 2916 = 0,$$

to znaczy gdy $a = 6 \vee a = -6$. Oczywiście dla $a = -6$ równanie (1) nie ma rozwiązań. Dla $a = 6$ otrzymujemy $t = 27$ i równanie (1) ma dokładnie jedno rozwiązanie $x = 9$.

Rozpatrzmy przypadek $\Delta > 0$, czyli $|a| > 6$. wówczas równanie (2) ma dwa różne rozwiązania

$$t_1 = \frac{9a - \sqrt{81a^2 - 2916}}{2}, t_2 = \frac{9a + \sqrt{81a^2 - 2916}}{2}.$$

Oczywiste jest, że $t_1 < t_2$. Wyjściowe równanie (1) będzie miało dokładnie jedno rozwiązanie, gdy $t_1 < 1 \leq t_2$. Przypadek $t_2 = 1$ można wykluczyć, ponieważ wtedy $t_1 = 729 > 1$, co łatwo zauważyć na przykład ze wzorów Viete'a. Rozpiszmy zatem warunek $t_1 < 1 < t_2$, dokonując przekształceń równoważnych:

$$\begin{aligned} \frac{9a - \sqrt{81a^2 - 2916}}{2} < 1 < \frac{9a + \sqrt{81a^2 - 2916}}{2}, \\ 9a - \sqrt{81a^2 - 2916} < 2 < 9a + \sqrt{81a^2 - 2916}, \\ 9a - 9\sqrt{a^2 - 36} < 2 < 9a + 9\sqrt{a^2 - 36}, \\ -9\sqrt{a^2 - 36} < 2 - 9a < 9\sqrt{a^2 - 36}. \end{aligned}$$

Korzystając z własności wartości bezwzględnej, mamy

$$|2 - 9a| < 9\sqrt{a^2 - 36}.$$

Podnosząc obie strony do kwadratu, otrzymujemy

$$\begin{aligned}(2 - 9a)^2 &< 81(a^2 - 36), \\ 4 - 36a + 81a^2 &< 81a^2 - 2916, \\ 2920 &< 36a.\end{aligned}$$

Dzieląc obustronnie przez 36, dostajemy

$$81\frac{1}{9} < a.$$

Ostatecznie wnioskujemy, że równanie (1) ma dokładnie jedno rozwiązanie rzeczywiste dla parametru $a \in \{6\} \cup (81\frac{1}{9}, +\infty)$.

Sprawdźmy, co się dzieje dla $a = 81\frac{1}{9}$. Wtedy

$$t^2 - 9\frac{730}{9} + 729 = 0,$$

równanie to posiada dwa rozwiązania

$$\begin{aligned}t_1 &= \frac{730 - 728}{2} = 1, \\ t_2 &= \frac{730 + 728}{2} = 729.\end{aligned}$$

Wówczas $x_1 = 0$, $x_2 = 36$ są rozwiązaniami równania (1).